

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 20. De Detractione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

kurbe ex iustitia testimonium retractare. Adeo vt si ex eo mors immineat innocenti, teneatur ad retractationem etiam cum vitæ periculo. Ita Nau. capit. 15. numer. 17. Sot. ubi proxime. Cord. lib. 1. quest. 31. artic. 3. Caeteran. 2. 2. quest. 70. art. 4. Ratio est. Quia illius damni fuit iniusta causa. Dixi (scienter) quia si tale testimonium dedit ob ignorantiam inuincibilem, ad nil tenetur. Item quando ex tali testimonio, aut nullum, aut leue detrimentum sequuntur sit innocenti, vel Reipublicæ. Item quando ex sua retractatione nullum sequitur remedium, quia iam, verbi gratia, reus occisus est. vel iam conuictus per alios testes, & damnandus, licet ego meum testimonium retractem.

De Aduocatis. §. II.

Quid dicendum de Aduocatis.

QVÆSTIO. Quid censes de Aduocatis? R E S P. Aduocatus scienter defendens causam iniustam, peccat mortaliter, & tenetur restituere parti aduersæ. Ita communiter Doctores. Sot. 5. iust. quest. artic. 3. Caeteran verb. Aduocatus. & 2. 2. quest. 71. artic. 3. Sylu. verb. Aduocatus. Nau. capit. 25. numer. 28. Teneturne etiam ad damna clientis, si eum non admonuit de iniustitia causæ. Ratio est, quia per se & iniuste cooperatur ad damnum tertij. Peccat etiam mortaliter, & tenetur ad restitutionem damnorum, si defendat iniustam causam tantummodo ad differendam, vel ad compellendam partem, vt fessia faciat compositionem, quia id iniquissimum est. Peccat item grauitur si reuelet secretum, sibi à cliente commissum; vt aduersarius sibi caueat. Ita prohibetur capit. si quem penituerit. 2. quest. 3. L. 1. de prauaricatorib. & lib. 5. Ordinari Lusitan. tit. 65. Ratio est manifesta. Quia per iniustitiam reuelat secretum sibi commissum. Peccat denique paciscendo cum cliente, quem defendit de aliquota parte causæ, sibi danda, si vincat. Ita prohibetur L. Sumptus. ff. de pact.

CAPVT XX.

De detractione. §. I.

T 2

Quid

- 1 Quid est detractio.
- 2 Quot modis committitur.
- 3 Quale peccatum est.
- 4 An liceat diffamatum per sententiam iudicis eni-
gare vbique.
- 5 An quis possit infamare.
- 6 An liceat in tormentis detegere crimen sibi secre-
tum commissum.
- 7 De audiente detractorem.
- 8 De eo, qui non impedit detractorem.

1 **Q**VAESTIO. Quid est detractio? R E S P. Est ablatio fa-
mæ per verba cum intentione nocendi. Ita To-
le- rus cum Theologis lib. 5. cap. 63.

2 **Q**VAEST. Quot modis sit huiusmodi detractio? R E S P.
Octo: quatuor circa malum, qui hoc versu continen-
tur.

Imponens, auget, manifestans, in mala vertens.

Quatuor circa bonum, qui hoc versu declarantur.

Qui negat, aut minuit, tacuit, laudat ve remisse. De his

D. Thom. 2. 2. quest. 73.

3 **Q**VAEST. Quale peccatum est detractio? R E S P. Ex suo
genere mortale, nisi excuset paruitas materiæ, vel inad-
uertentia.

4 **Q**VAEST. Tria dubia sunt precipua in hac materia. Pri-
mum (De quo controuertunt grauiter Caieta. opusc. 16. re-
spons. 9. & Adrian quodlib. 11 quest. 1) petit, an diffamatum
per sententiam iudicis, liceat de crimine probato manifestare.
R E S P. Dico primum. Manifestare crimen alicuius, que-
cunque modo infamati, intentione ei nocendi, pecca-
tum est. Id enim est contra charitatem.

Dico secundum. Infamatus siue per crimen publicum
siue per iudicis sententiam, postquam consequutus est
bonam famam, manifestare absque legitima causa, pec-
catum est contra charitatem, vt manifestum est. Et ex
multorum sententia contra iustitiam, vt iam dixi cum
egisti de restitutione famæ ad VII. Decalogi præceptum.

Fuit

Fuit v. g. quis Conimbricæ hæresis damnatus publice, per Inquisitores tamen post resipuit, & bonam famam modo habet, nec est, qui recorderur illius criminis: si quis hoc alijs nescientibus manifestat, & peccat contra charitatem, & iustitiam simul, atque consequenter teneretur ad restitutionem. Ita Tolet. li. 1. ca. 65, Contra Sor. 4. iust. qu. 10. ar. 2. Ratio eius est. Quia quamuis per factum publicum, vel per iudicis sententiã fuerit illi ablata fama antecedens, non tamen fuit ablata fama subsequens. Hęc tamẽ Toleti sententiã nullatenus asserenda est, cum ex occultatione criminis imminet Reipublice, vel tertio innocenti periculũ grauis damni, seu tẽporalis, seu spiritualis. Tale erit, qui se prædicaret medicum insignem, cum sit imperitissimus. Vel damnatus hæresis, vt Catholicum se gereret, cũ periculo inficiẽdi fideles pestifera hæresis luo, & similia. Dico tertium. Infamare infamatũ publicum, in loco, quo moraliter illa infamia non erat peruentura, peccatum est contra charitatem. Ita communiter Doctores, quos sequitur Toletus proxime citatus. Et contra iustitiam, iuxta Tolet. ipsius sententiã. Quæ quidem explicanda, vt iam explicui ad septimum præceptum, & in superiori propositione. Ratio est manifesta pro hac, atque pro superiori conclusione. Dixi, in loco ad quem moraliter illa infamia non erat peruentura. Quia in loco, vbi lata est sententiã, vel factum crimen publicum, aut in loco, quo breui infamia peruaderet, nullum est peccatum alijs illud detegere, absque animo contemnendi, sed animo solummodo narrandi, quæ acta sunt.

5. QVÆST. Absoluisti primum dubium, propono secundum. An possit aliquis se ipsum infamare, quin offendant iustitiam? RESP. Negat Caietan. verb. detract. Quia inquit, nemo est Dominus sua fama, sicut nec sua vita. Affirmat D. Thom. 2. 2. quæst. 3. art. 4. ex opposito fundamento, & communis sententiã, si infamia redundet in ipsum solum, qui se infamat. Peccat tamen contra charitatem, qui sine causa se infamat: grauius quidem, cum infamia est grauis, leuiter, cum infamia est leuis.

6. QVÆST. Torquetur quis ad detegendum quidquam non iuridice, quod quidem accepit sub secreto naturali, potestne illud detegere? RESP. Respondeo potest, cum detectio

secreti non redundat in damnum commune. Ita Sor.
iust. quest. 10. art. 2. Exempli gratia: torquetur aliquis iniuste, ut complicem criminis detegat, potest illum detegere. Ratio est, quia nemo tenetur cum tanto suo detrimento alterius famam seruare, occultando commissum peccatum illius. Ita Tolet. lib. 5. capit. 66. Si autem ostet bonum commune, potius quis tenetur mortem operere. Ut cum miles capitur ab hostibus iniuste tortus, potius tenetur pati mortem, quam Ducis consilia perire. Hoc tamen intelligo quando secretum acceptum iusta. Si enim vi, aut fraude illud sciuit, ut iniuste illud accepit, ita etiam iniuste reuelabit, ut manifestum est.

7 QVÆST. *Quid censes de audiente detractorem?* RES. Dico primum. Quando quis delectatur delectationibus ex odio eius, de quo detrahitur, gaudento pro tali infamia inimici, tantum peccat, quantum malum est ipsa infamia. Dico secundo. Detractionem audire ob solam vanam sciendi curiositatem, & otiositatem, est solum ventale. Ita Tolet. lib. 5. cap. 67.

8 QVÆST. *Quantum peccat, qui non impedit detractorem?* RES. P. Qui, cum superior est, & ideo potest impedire detractionem, & non impedit, tantum peccat, quantum est damnum tertij proueniens ex detractione. Dixi cum superior est, quia priuata persona excusatur ob multas rationes, utpote, quia videt se nihil profecturum, quia audax aestimabitur timet detractoris iram: quia non propter reuerentiam ipsius prælati, aut superioris detrahentis, si ipsum reprehendat. Ita Toletus citatus, quæ colligit ex D. Thom. 2. 2. quæ. 73. art. 4.

CAPVT XX.

De nono Decalogi præcepto.

Non concupisces uxorem proximi tui.

DE hoc Præcepto, quidquid dici poterat, dictum est ad Sextum præceptum: propterea interrogationibus repetendis supersedeo.

CAPVT